

Algemene vergadering van de vereniging op 15 mei 1935 in de raadszaal van Haarlem

Divosa 75 jaar: hoe het begon

Oprichtingsvergadering van de Vereniging van directeuren van Maatschappelijk Hulpbetoon, op 25 januari 1934 in Krasnapolsky te Amsterdam

Zomer 1929. De werkloosheid is lager dan ooit. De 'armbesturen' – in die tijd autonome instellingen voor maatschappelijke steun – richten zich op de armlastigen en de gevolgen van seizoenswerkloosheid. Gemeenten hebben (kleine) afdelingen sociale zaken of maatschappelijk hulpbetoon die hooguit aanvullend zijn op de particuliere initiatieven.

Maar dan crasht in oktober 1929 de beurs in New York. De werkloosheid in Nederland loopt vanaf de winter dat jaar snel op tot ver boven het normale niveau. En het karakter van de werkloosheid verandert, is deels conjunctureel, deels structureel. De gevolgen zijn ongekend

en de overheid noch de burgerlijke instellingen hebben een aanpak klaar staan. De centrale overheid bedenkt spontaan maatregelen ter bestrijding van de crisis, maar zonder overleg met de gemeentebesturen die de maatregelen moeten uitvoeren. De gemeentelijke steunorganen zijn nauwelijks voor de talrijke nieuwe taken toegerust.

S.C. de Haas van Dorsser – per augustus 1929 kersvers directeur Maatschappelijk Hulpbetoon te Haarlem en latere oprichter van Divosa – hierover: "Hoe gebrekkig waren onze gebouwen (...) om van het personeel zelf niet te spreken." Het is in die tijd gebruikelijk om personeel

dat elders in de gemeente overbodig is, over te plaatsen naar Maatschappelijk Hulpbetoon "... en het laat zich raden, dat dat niet altijd de meest waardevolle krachten waren."

Ook A.T. de Jong, mede-oprichter van Divosa en werkzaam in Dordrecht en Hillegersberg spreekt over de onderwaardering van sociale zaken. "Alles waar men op de deftige secretarie geen raad mee wist werd naar mij geschoven. In het oog van de secretarie was het werken bij de sociale afdeling minderwaardig werk. De opvatting heerste dat het alleen maar geld kostte, niks opracht. En in die tijd vlogen de werklozen van de honger tegen de muur op. Dat [...] kon je niet hebben op zo'n deftige secretarie waar ook getrouwd werd."

Vakgenoten

De gemeentelijke diensten staan voor tal van problemen: hoe ga je er om met verhaal van de ondersteuning; wat is de beste organisatievorm van de steunorganen; hoe verzeker je personeel tegen molest (in de crisisjaren sneuvelden veel ruiten, en werden huisbezoekers regelmatig bedreigd); hoe organiseer je werkverschaffing en

zet je administratief een ordentelijke steunverlening aan werklozen op; wat voor personeel heb je voor dit werk nodig en hoe verbeter je de ondeskundigheid?

Meer dan genoeg vragen en problemen, maar er is geen structuur of vereniging waar directeuren te rade kunnen. Ze komen elkaar hooguit tegen als er een geval is van 'afschuiving' van een armlastige van de ene gemeente naar de andere. Dan wisselen ze wel eens kennis en ervaringen uit. Maar de noodzaak om meer en stelselmatig uit te wisselen wordt groter. En ook financieel is bundeling van krachten nodig. Steeds meer groepen doen een beroep op de gemeentelijke steunverlening. Directeuren proberen rijksbijdragen in Den Haag bij elkaar te praten. Hoe beter gemeenten zichtbaar kunnen maken wat er aan de hand is, hoe meer geld ze kunnen lospeuteren.

De Haarlemse Haas van Dorsser gaat actief op zoek naar vakgenoten in andere gemeenten en een orgaan dat steun kan bieden voor het werk in de praktijk. Bestaande verenigingen en vakbladen bieden niet datgene waaraan de directeuren behoefte hebben. Samen met de directeuren Van Doorn van Dordrecht en Wisman uit Utrecht neemt hij het initiatief tot oprichting van een vereniging, met een vakblad en een stichting voor de opleiding van maatschappelijke werkers.

In december 1933 sturen ze een brief naar hun collega's in gemeenten boven de 20.000 zielen. Ze kondigen een vereniging aan voor "de behartiging van de vakbelangen, behandeling van vraagstukken van theoretische, praktische en administratieve aard en bevordering van kennis omtrent vraagstukken van maatschappelijk hulpbetoon (in Nederland en daarbuiten)". Op 25 januari 1934 wordt de Vereniging van directeuren van maatschappelijk hulpbetoon in Krasnapolsky te Amsterdam opgericht. De vereniging telt 37 leden. Diezelfde week nog verschijnt het eerste nummer van Maatschappelijk Hulpbetoon, dat al snel tweewekelijks verschijnt. (*Liny Bruijnzeel*)

Bronnen: *Sociale Zorg. Tijdschrift gewijd aan de sociale voorzieningen en het maatschappelijk werk*, jubileumnummer, jaargang 21, nummer 10, 20 mei 1959. Jubileumnummer *Gemeentelijke zorg voor de minima 1934-1984, Sociaal Bestek*, jaargang 46, nummer 7, 29 maart 1984 *

Wordt vervolgd

Vroeger...

In de aanloop naar het jubileumjaar 2009 waarin Divosa 75 jaar wordt, blikt de rubriek Vroeger terug op het wel en wee van de vereniging. Deze keer: de oprichting in 1934 en wat eraan voorafging.